

Košický samosprávny kraj

Bod č. 15

Návrh na zmenu siete organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK začlenením hvezdární do organizačnej štruktúry miestne príslušných regionálnych osvetových stredísk

Predkladateľ: Ing. Rozália Múdra
riaditeľka Úradu Košického samosprávneho kraja

Spracovateľ: Ing. Štefan Kandráč
poverený vedením odboru školstva a kultúry

august 2006

Návrh na uznesenie
zo 7. zasadnutia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja
konaného dňa 28. 8. 2006

k bodu č. 15

Návrh na zmenu siete organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK začlenením hvezdární do organizačnej štruktúry miestne príslušných regionálnych osvetových stredísk

Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja v súlade s § 11 ods. 2 písm. h) zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov

A. zrušuje

Hvezdáreň v Michalovciach ako príspevkovú organizáciu s právnou subjektivitou a Hvezdáreň v Medzeve ako rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou ku dňu 31. 12. 2006

B. schvaľuje

zmenu siete organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK začlenením hvezdární do organizačnej štruktúry miestne príslušných regionálnych osvetových stredísk takto:

1. Hvezdáreň v Michalovciach do organizačnej štruktúry Zemplínskeho osvetového strediska v Michalovciach ako astronomické oddelenie ku dňu 1. 1. 2007
2. Hvezdáreň v Medzeve do organizačnej štruktúry Krajského osvetového strediska v Košiciach ako detašované astronomické pracovisko ku dňu 1. 1. 2007
3. Pracovisko Hvezdárne Medzev v Rožňave do organizačnej štruktúry Gemerského osvetového strediska v Rožňave ako odborný referát astronómie ku dňu 1. 1. 2007

Dôvodová správa

Návrh na zmenu siete organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK začlenením hvezdární do organizačnej štruktúry miestne príslušných osvetových stredísk predkladáme v zmysle Rámcovej náplne zasadnutí Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja na rok 2006.

Dôvodom zaradenia návrhu do zastupiteľstva je zámer organizačne, personálne, hospodársky zefektívniť prevádzku, skvalitniť riadiacu prácu, zlepšiť komplexnú osvetovú činnosť a materiálno-technickú vybavenosť zariadení kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktoré plnia svoje poslanie v zmysle zákona o osvetovej činnosti (osvetové strediska a hvezdárne).

Hvezdárne sú organizácie s najnižším počtom pracovníkov (2 -5), pričom skladba ich organizačných štruktúr pozostáva z riadiacich, odborných a servisných pracovníkov. Pri uvedených počtoch považujeme za ekonomicky nevhodné vynakladať mzdy za servisnú činnosť (ekonomika, účtovníctvo, administratíva), ktorú vieme riešiť iným spôsobom. Mimo uvedeného, súčasné počty pracovníkov hvezdární nezodpovedajú demografickému charakteru miest v ktorých sídlia, ani regiónov, v ktorých pôsobia. Hvezdáreň s najvyšším počtom pracovníkov (Medzev) sa nachádza v meste s najnižším počtom obyvateľov, má najnižšiu návštevnosť, vykazuje najmenej aktivít a s jej činnosťou, napriek najlepším materiálno-technickým podmienkam nie sme spokojní. V ostatných rokoch v tejto pretrvávajú nedostatky, ktoré sme pripomienkovali priebežne operatívne, na rozboroch činnosti hvezdární ročne. Mimo toho akceptujeme pripomienky na jej činnosť zo strany ostatných hvezdární KSK a v predchádzajúcom období aj z úrovne mesta Medzev. Príčinu vidíme v nezvládnutí riadiacej činnosti.

V regiónoch, v ktorých pôsobia hvezdárne (Michalovce, Rožňava, Košice) pôsobia aj regionálne osvetové strediska (ROS) v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Prostredníctvom nich a s ich súhlasom môžeme zabezpečovať aj servisné agendy (ekonomiku, účtovníctvo, personalistiku, evidenciu a správu majetku, propagáciu a iné), mimo upratovania. Poznamenávame, že ROS majú až trojnásobný počet odborných pracovníkov takmer s rovnakým počtom pracovníkov pre servisné agendy. V prípade, že bude právna subjektivita hvezdární zrušená, pracovníci so mzdami delimitovaní do ROS, delimitovaný majetok a finančné prostriedky na činnosť i prevádzku, ROS zabezpečia komplexný výkon servisných činností, bez potreby navýšenia pracovníkov.

Návrh ráta so zachovaním špecializovanej osvetovej činnosti hvezdární v doterajšom rozsahu, čo bude garantované Dodatkom k zriaďovacím listinám dotknutých ROS. V organizačných štruktúrach budú mať hvezdárne postavenie samostatných špecializovaných útvarov a účelovosť čerpania delimitovaných rozpočtov bude sledovať úsek ekonomiky osobitne. Odborné metodické usmerňovanie bude naďalej zabezpečovať Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove.

Realizáciou navrhovanej zmeny očakávame zlepšenie komplexnej osvetovej i špecializovanej astronomickej činnosti v dotknutých regiónoch, efektívnejšie využívanie ľudských zdrojov, financií a majetku.

Poznamenávame, že dopad na rozpočet KSK je priaznivý, zmena nevyžaduje zvýšené finančné náklady naopak, ušetrené finančné zdroje budú použité na doplnenie a modernizáciu materiálno-technickej základne organizácií.

**Návrh
na zmenu siete organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK začlenením
hvezdární do organizačnej štruktúry miestne príslušných regionálnych osvetových
stredísk**

Košický samosprávny kraj je zriaďovateľom 24 organizácií kultúry, medzi ktoré patrí 8 organizácií zriadených v zmysle **zákona 61/2000 o svetovej činnosti**. V sieti osvetových organizácií pôsobí 5 regionálnych osvetových stredísk a to: Krajské osvetové stredisko v Košiciach, Gemerské osvetové stredisko v Rožňave, Spišské osvetové stredisko v Spišskej Novej Vsi, Zemplínske osvetové stredisko v Michalovciach, Regionálne osvetové stredisko v Trebišove, v určitom rozsahu Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia v Kráľovskom Chlmci a 2 hvezdárne: Hvezdareň v Michalovciach a Hvezdareň v Medzeve.

Pri prehodení siete osvetových zariadení v roku 2003 sme v záujme zlepšenia činnosti a racionálnejšieho hospodárenia navrhli začlenenie hvezdární, ako špecializovaných odborných útvarov, do organizačných štruktúr miestne príslušných regionálnych osvetových stredísk. V prvej etape sme plánovali odčleniť vysunuté pracoviská hvezdární, ktoré plnia poslanie v iných územných regiónoch, než v regióne svojho sídla z organizačných štruktúr hvezdární do organizačných štruktúr miestne príslušných regionálnych osvetových stredísk. Zámer bol prejednaný s riaditeľmi dotknutých osvetových stredísk a hvezdární, ktorí s odčlenením vysunutých pracovísk, až na 1 prípad vyjadrili súhlasné stanovisko. Na základe uvedeného došlo v I. etape odo dňa 1. 2. 2005 k odčleneniu vysunutého pracoviska Hvezdárne Michalovce, s výkonom pre región Trebišov, do organizačnej štruktúry Regionálneho osvetového strediska (ďalej len ROS) Trebišov. Pre potvrdenie správnosti postupu a získanie skúseností, sme ponechali ročné obdobie bez ďalších zmien

S odstupom času **hodnotíme uvedený krok ako správny a pozitívny**, pretože v jeho dôsledku došlo:

K priblíženiu činnosti výkonnej zložky k obyvateľstvu regiónu, najmä deťom a mládeži v školách, krúžkoch i k zvýšeniu počtu aktivít. Sídlo priamo v regióne výkonu je dostupné pedagógom škôl mesta i regiónu Trebišov a v obmedzenej miere aj regiónu Medzibodrožia. Pracovníci majú k dispozícii služobné vozidlo ROS Trebišov, nie sú odkázaní na autobusové spoje, čo šetrí ich pracovný čas a umožňuje presun techniky.

Služobné cesty pracovníkov útvaru astronómie sa spájajú s cestami metodikov osvetu, v dôsledku čoho je služobné vozidlo hospodárne využité. V komplexe činnosť ROS Trebišov i jeho referátu astronómie hodnotíme pozitívne a hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami zriaďovateľa, ako účelovejšie. V záujme pokryť v plnom rozsahu požiadavky regiónu Medzibodrožia v súčasnosti uvažujeme od 1. 1. 2007 upraviť počet pracovných síl referátu z 1,5 na 2 (pôvodne boli 3).

K ďalším zmenám v sieti osvetových zariadení došlo k 1. 4. 2005 a to na základe uznesení Zastupiteľstva KSK č. 2004/308, 2004/309 a 356/2005. V zmysle nich boli zriadené 3 detašované pracoviská a to pri: Zemplínskom osvetovom stredisku Michalovce v Sobranceiach, Spišskom osvetovom stredisku Spišská Nová Ves v Gelnici a pri Regionálnom osvetovom stredisku Trebišov v Kráľovskom Chlmci. Na základe uznesenia Z KSK č. 2006/507 zo dňa 22. 8. 2006, bolo od 1. januára 2006 zriadené, ako rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia v Kráľovskom Chlmci.

Spracovaniu predkladaného návrhu predchádzal spoločný rozbor činnosti hvezdární KSK za rok 2005 v Medzeve, pričom sa prihliadalo aj na výsledky ich činnosti v predchádzajúcich dvoch rokoch. Ťažisko poslania predmetných špecializovaných osvetových zariadení spočíva v osvetovej výchove a vzdelávaní, popularizácii výsledkov vedy a výskumu v oblasti astronómie i výsledkov vlastných pozorovaní. Predmetné pracoviská sa v prevažnej miere orientuje na prácu s deťmi a mládežou. Pri rozbere činnosti sme vyslovili spokojnosť s výsledkami práce Hvezdárne v Michalovciach a nespokojnosťou s činnosťou hvezdárne Medzev, kde za dôvod dlhodobu pretrvávajúci nedostatkov považujeme nedostatky v riadiacej práci. (Z rozboru je vyhotovený písomný záznam). Po posúdení ekonomickej efektívnosti prevádzky považujeme za nevhodné, aby vo hvezdárňach s 2 - 3 odbornými pracovníkmi pôsobil riaditeľ a ekonóm.

Na základe uvedeného navrhujeme ukončiť realizáciu zámeru z roku 2003 komplexne a to tak, že bude zrušená právna subjektivita hvezdární a, odborná činnosť v plnom rozsahu začlenená do pôsobnosti územne príslušných ROS, v ktorých organizačných štruktúrach budú mať postavenie špecializovaných samostatných odborných útvarov. Do ROS budú delimitovaní odborní pracovníci v počtoch úmerných významu sídiel, regiónov, počtom ich obyvateľstva, adekvátne záujmom, požiadavkám a potrebám obyvateľstva.

Návrh a iné alternatívy riešenia, vrátane tých, ktoré navrhli riaditelia hvezdární bol prejednaný s dotknutými riaditeľmi hvezdární a ROS. Napriek tomu, že garantuje optimálne postavenie pracovísk v organizačných štruktúrach ROS a účelovosť využitia delimitovaných finančných prostriedkov, zaujali riaditelia hvezdární negatívne stanovisko, pričom ako dôvod uvádzajú obavu zo straty identity hvezdární. Dotknuté regionálne osvetové strediská nemajú výhrady, v prípade, že s delimitáciou činnosti špecializovaných odborných útvarov budú delimitovaní odborní pracovníci, ich mzdy, adekvátne výška rozpočtu na ich činnosť a prevádzku. Ušetrený mzdový fond bude použitý na modernizáciu a doplnenie technického vybavenia pracovísk.

Následne bol návrh materiálu obsahujúci viacero alternatív riešenia predložený formou správy do porady predsedu KSK, kde bol prerokovaný dňa 25. 7. 2007. Na úrovni vedenia KSK bola odsúhlasená vyššie uvedená alternatíva, ku ktorej predkladáme návrh uznesenia. V prípade jej realizácie bude právna subjektivita zrušená a hvezdárne, ako odborné útvary začlenené do organizačných štruktúr ROS nasledovne:

1. Hvezdareň Michalovce k Zemplínskemu osvetovému stredisku v Michalovciach ako samostatné astronomické oddelenie s 3 pracovníkmi
2. Hvezdareň Medzev ku Krajskému osvetovému stredisku v Košiciach ako detašované pracovisko s 3 pracovníkmi
3. vysunuté pracovisko Hvezdárne Medzev v Rožňave ku Gemerskému osvetovému stredisku v Rožňave ako odborný referát astronómie s 2 pracovníkmi

Od realizácie návrhu očakávame:

- skvalitnenie riadiacej činnosti a v dôsledku nej zlepšenie komplexnej osvetovej, výchovno-vzdelávacej a záujmovej činnosti
- efektívnejšie využívanie finančných zdrojov (mzdy, prevádzka, činnosť) a majetku
- v dôsledku zníženia počtu pracovníkov o troch predpokladáme úsporu na mzdách a odvodoch vo výške asi 700.000.- Sk. Prostriedky budú každoročne, podľa potreby investované do technického vybavenia zariadení
- permanentné využitie astronomických pracovísk a ich areálov pre účely výchovy a vzdelávania, záujmové a kultúrno-spoločenské podujatia účelnejšie využívanie služobných vozidiel a prostriedkov na autoprevádzku a zvýšenie počtu výchovno-vzdelávacích aktivít na úseku astronómie v mestách a obciach regiónu Košíc a okolia. Zemplínske osvetové stredisko v Michalovciach bude mať k dispozícii pre 3 útvary (stredisko, detašované pracovisko Sobrance a útvar astronómie) 2 služobné vozidlá, v dôsledku čoho bude môcť zabezpečovať činnosť a verejnoprospešné služby kultúry v regióne Michalovce a Sobrance operatívnejšie. Gemerské osvetové stredisko v Rožňave pokryje požiadavky na poskytovanie služieb v oblasti astronómie v regióne Gemera vlastným služobným vozidlom (hvezdareň Rožňava nemá služobné auto). Výjazdy budú koordinované so služobnými cestami metodikov ROS a prevážaná bude aj astronomická technika.

Vysvetlivky k nejasnostiam v kultúrnej komisii:

- hvezdárne boli aj podľa predošlého osvetového zákona začlenené ako astronomické kabinety do organizačných štruktúr osvetových stredísk
- Slovenská ústredná hvezdáreň Hurbanovo je ústredným metodickým orgánom pre hvezdárne na Slovensku, tak ako je Slovenské národné múzeum pre múzea, Národné osvetové centra pre osvetu a Slovenská národná knižnica pre knižnice
- cca 65 -70 % rozpočtu každej našej organizácie kultúry predstavujú mzdy a odvody, 15 – 20% náklady na prevádzku, ostatné na činnosť. Činnosť spočíva vo svojej podstate v priamom odbornom, tvorivom a manažérskom výkone našich pracovníkov

Prehľad o súčasných počtoch pracovníkov vo hvezdárňach a astronomických pracovisk :

Hvezdáreň Michalovce		Hvezdáreň Medzev		ROS Trebišov	
riaditeľka	1	riaditeľ	1	ref. astronómie	1,5
odborný pracovník	2	odborný pracovník	3		
ekonóm	1	ekonóm	1		
pracovisko Rožňava					
		odborný pracovník	2		

Prehľad organizačných štruktúr dotknutých ROS po schválení návrhu (s údajmi o počte pracovníkov)

Zemplínske osvetové stredisko Michalovce		Krajské osvetové stredisko Košice		Regionálne osvetové stredisko Trebišov		Gemerské osvetové stredisko Rožňava	
riaditeľ	1	riaditeľ	1	riaditeľ	1	riaditeľ	1
oddelenie osvetu	8	odd. osvetu	7	odd. osvetu	5	odd. osvetu	6
odd. astronómie	3	DP astronómie	3	ref. astronómie	2	ref. astronómie	2
DP Sobrance	2	ref. koordinácie	1	servisný úsek	2	servisný úsek	2,5
súbor Zemplín	3	krajských aktivít					
servisný úsek	3	servisný úsek	4				
Spolu:	20		15		10		11,5

Poznámka: do servisných úsekov patria aj agendy a pracovníci: ekonóm, účtovník, pokladňa, evidencia a hospodárenie s majetkom, vodič, upratovanie, propagácia

Spracoval: PhDr. M. Čiderová, Mgr. M. Biath